ישיבת רבנו יצחק אלחנן Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary

Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women W W W . M I D R E S H E T Y O M R I S H O N . O R G

"U-Netaneh Tokef Kedushat Ha-Yom: Medieval Story and Modern Significance"

> Rabbi Jacob J. Schacter נ"ח אלול תשס"ה • 10/2/'05 כ"ח אלול תשס"ה

A program of The Center for the Jewish Future At Yeshiva University

ארוש ברולן, " במותן ההיסטורית של בי אומנין ממלצאו וצלצאיו בא הברול יונתנה תוקלי באיטניה, באסכנצ ובברפת" ביון סד (מססב)'

الم دالة مركدد الم دونوار دوناكا المالاد الموام الأورد المدونال المرامال المورد المركز الم دونوار دوناكا المركز الم دونوار المالاد المورد المركز الم دونوار المالاد المورد المركز الم دونوار المالاد المورد المركز الم دونوار المركز المركز المركز المركز المركز المركز المركز الم دونوار المركز الم دونوار المركز ال

THE ARK IS OPENED.

Congregation and chazzan:

And so, the Kedushah prayer shall ascend to You, for You, our God, are the King Who pardons and forgives.

Congregation and chazzan:

ונתנה הקף Let us now relate the power of this day's holiness, for it is awesome and frightening. On it Your Kingship will be exalted;* Your throne will be firmed with kindness* and You will sit upon it in truth. *1 It is true that You alone* are the One Who judges, proves, knows, and bears witness; Who writes and seals, (counts and calculates); Who remembers all that was forgotten.* You will open the Book of Chronicles - it will read itself, and everyone's signature is in it.* The great shofar* will be sounded and a still, thin sound* will be heard. Angels will hasten, a trembling and terror will seize them — and they will say, 'Behold, it is the Day of Judgment, to muster the heavenly host for judgment!' - for they cannot be vindicated* in Your eyes in judgment. All mankind* will pass before You like members of the flock. Chazzan- Like a shepherd inspecting his flock, making sheep pass under his staff, so shall You cause to pass, count, calculate, and consider the soul of all the living; and You shall apportion the fixed needs of all Your creatures and inscribe their verdict.

Congregation then chazzan [in some congregations this is recited only by the chazzan]:

הואש השנה On Rosh Hashanah* will be inscribed and on Yom Kippur will be sealed how many will pass from the earth and how many will be created; who will live and who will die; who will die at his predestined time* and who before his time; who by water and who by fire, who by sword, who by beast, who by famine, who by thirst, who by storm,* who by plague, who by strangulation, and who by stoning. Who will rest and who will wander, who will live in harmony and who will be harried, who will enjoy tranquillity and who will suffer, who will be impoverished and who will be enriched, who will be degraded and who will be exalted.

Congregation aloud, then chazzan:

FAST

VOICE

MONEY

But repentance, prayer and charity* remove the evil of the decree!

THE ARK IS OPENED.

Congregation and chazzan:

וּבְבֵן וּלְךּ חַצֻלָּה קָדְשָּׁה, כִּי אַתָּה אֵלֹחִינוּ מֶלֶךְ מוֹחַל וְסוֹלְחַ.

לינות שלטו, כּן תַּעָבִיר וְתִסְפּוֹר וְתִמְנָה, וְתִפְּקוֹד נָפָשׁ כָּל חַזי, וֹתִבְּנִית וְתִּפְּשׁׁת חַיּוֹם, כִּי הוּא נוֹרָא וְאִיוֹם. וּבוֹ תִנְּשֵׁא מֵלְכוּתְבָּיוֹם, כִּי הוּא נוֹרָא וְאִיוֹם. וּבוֹ תִנְּשֵׁא מֵלְכוּתְבָּי וְיִבּוֹן בְּחֲטֶר כִּסְאֲךְּ, ּ וְתִשֵּׁב עָלְיוֹ בְּשְׁמֶת בִּי אֲמֶת כִּי אַתָּה הוּא דִין וּמוֹכְים, וְיוֹדְעַ וְעֵר, וְכוֹתֵב טְפֶּר הַוֹּלְיוֹ יִמְבַרוֹנוֹת, וּמֵאֵלְיוֹ יִקְּרֵא, וְחוֹתָם יֵד כָּל אָדָם בּוֹ. וּבְשׁוֹפְר נָדוֹל יִתְּקַע, וְקוֹל דְּמָבָה דָקְה יִשְׁמֵע. וּמֵלְאָכִים יְּבָשׁוֹן, וְחִיל וְרְעָדָה יֹאחֲזוּן, וְיֹאמְּרוֹ הַנֵּח יוֹם הַדִּין, לְפְּקוֹד עַל יְבָבָא מְרוֹן לְפָנֵיךְ בִּבְי לֹא יִוֹכִי לֹא וִנְבִּי לִא יִוֹכִּי לֹא יִוֹכִי לֹא יִוֹכִי לִי וֹלְנִי בְּיִי וְנִיְנְיִּתְ בְּבִין. וְכָל בָּאִי עוֹלְם יִּיִבְּרוֹן לְפָּנֵיךְ בִּבְנִי מָרוֹן. ÷בְּבַקּרֵת רוֹעֶה עֶדְרוֹ, מַעְבִיר צֹאנוֹ הַתְּחַת שְׁבְטוֹ, וַנְשְּׁ בָּנִי מְרוֹן. יִּבְל הַנִּים בְּיִי לִיוֹן לְפָנֵיךְ בִּבְנִי מָרוֹן. לּבְּבָּוֹן וְתִמְנָה, וְתִפְּמָוֹר נָבְשׁ בָּל חַיִּים בְּיִבְי מְרוֹן לְפָנֵיךְ בִּבְנִי מָרוֹן. לִּבְּבָּי תְּחִיל בְּבְּיִי מְרוֹן. לִבְּבָּי מְרוֹן לִבְּבָּי מְרוֹן לִבְּנִיךְ בִּבְּי מָרוֹן. לִיבְּי בִּי לִיין וְתִּפְנִיך וְתִּמְבּי בְּבִּי מָרוֹן וְתִבְּבִּי מָרוֹן לְבְּבָּי מְרוֹן לְבְּבָּי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִם בְּיִי בְּחִרוֹן לְבָּבְיִי בְּיִים בְּיִבְי מְרוֹן וְתִמְבָּי בְּבְיִי מְרוֹן.

Congregation then chazzan [in some congregations this is recited only by the chazzan]:

וְתַחְתוֹךְ קִצְבָה לְבֶל בְּרִיוֹתֵיךְ, וְתִכְתוֹב אֶת גְוַר דִּינָם.

בְּרָאשׁ הַשְּׁנָהֹ* יִפָּתַבוּן, וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן, כַּמָּה יַבְּרָאוּן; מִי יִחְיֶה וּמִי יָמוּת, מִי בְּקצוֹּ, מִי בַמְּוֹם, וֹמִי בָאשׁ, מִי בַחֶּרֶב, וֹמִי בָתְבּוּ, מִי בַחֲיָב, וֹמִי בַאַשׁ, מִי בַּקְצוֹּ, מִי בַחֲיָב, וֹמִי בַחַיָּה, מִי בַּחֲנִיקָה, וֹמִי בַצְּמָא, מִי בָּרְעשׁ,* וֹמִי בַמְּגִּפָּה, מִי בַחַיִּיקה, וֹמִי בַקְּיִיקה, וֹמִי בַּחְנִיקה, וֹמִי בַּחְנִיקה, וֹמִי יִשְׁבִם וֹמִי יִנְוֹחַ וּמִי יָנְוֹחַ וּמִי יִנְנִים, וֹמִי יִשְׁבִם וֹמִי יִשְׁבִם וֹמִי יִשְׁבַם וֹמִי יִשְׁבַּם וּמִי יִשְׁבַר.

Congregation aloud, then chazzan:

תְשׁוּבָה וּתְפִּלָּה וּצְדָּקָ

ַמַעָבּירִין אָת רְעַ הַגְּּגֹרָה. וּתְשוּבָה וּתְּפִנִיוֹ יּצְּוֹ לְוּחִי

THE TALE OF RABBI AMNON

I found a manuscript by Rabbi Ephraim ben Jacob of Bonn [12th cent.], describing how Rabbi Amnon of Mainz came to compose the liturgical poem beginning, "And we shall express the powerful sanctity," after a misfortune that had happened to him. The manuscript follows:

This is the story of what happened to Rabbi Amnon of Mainz, who was one of the great men of his generation, and rich, and of good family, and handsome, and well-formed. The lords and the archbishop began to demand that he convert to their religion, and he refused to listen to them. And it came to pass, after they had spoken to him day after day and he would not listen to them, though the archbishop himself was urging him, that one day he said to them, "I wish to take counsel and to think about this matter for another three days." He said this to put them off.

And it came to pass, that the moment he had left the presence of the archbishop he took it to heart that he had allowed a word of doubt to leave his lips, as though he needed to take counsel and thought to dony the living God.

So he went home, and would neither eat nor drink, and fell sick. And all his near ones and loved ones came to console him, but he refused to be consoled. For he said, "I shall go down to the grave mourning, because of what I have said." And he wept, and was sad at heart.

And it came to pass on the third day, while he was in pain and anxiety, that the archbishop sent after him. And he said, "I shall not go." And his foe continued to send many and ever more distinguished lords. But Rabbi Amnon still refused to go to the archbishop.

Then the archbishop said, "Bring Amnon against his will immediately." So they hurried and brought him. And he said to him, "What is this, Amnon? Why have you not come to reply to me and to do my desire at the end of the time you set for yourself in which to take counsel?"

And Amnon answered and said, "I shall pronounce my own sentence. Let the tongue that spoke and lied to you be cut out." For Rabbi Amnon wished to sanctify God, because he had thus spoken.

Then the archbishop answered and said, "No, the tongue I shall not cut out, for it spoke well. But the feet that did not come to me at the time you set I shall lop off, and the rest of the body I shall punish." Then the oppressor commanded, and they lopped off the fingers of Rabbi Amnon's hands and his feet. At every finger they asked him, "Will you be converted, Amnon?" And he said, "No."

And it came to pass when they had finished lopping off his fingers, that the wicked man ordered Rabbi Amnon to be laid on a shield, with all his fingers at his side. And he sent him home. He was rightly called Rabbi Amnon ["the faithful one"], for he had faith in the living God and lovingly suffered severe afflictions, simply because of one word he had spoken.

After these events, the Days of Awe approached, and Rosh ha-Shanah arrived. Rabbi Amnon asked his relatives to bear him to the House of Prayer just as he was, and to lay him down near the Reader. They did so. And it came to pass, when the Reader came to recite the Kedushah [Sanctification], that Rabbi Amnon said to him, "Hold, and I shall sanctify the great Name of God." And he cried in a loud voice,

ر ، ومر عاد عداد

(רעי) מכתבידו של ה"ר אפרים מכונא בר יעקב - שר אמנון ממנגצא יסר ונתנה תיקף על מקרה הרע שאירע לו וו"ל

בלשה כר׳ אמנון ממנצא שהיה גדול הדור ועשיר ומיוחם ויפה תואר ויפה מראה והחלו הַשָּׁרים והרגמון לבקש משנו שיהפך לדתם וימאן לשמוע לדם ויהי כרברם אלון יום יום ולא שמע לרם ויפצר בו הדגמון ויהי כהיום בהחזיקם עליו. ויאמר הפץ אני להועץ ולחשוב על הרבר עד שלשה ימים וכדי לרוזותם מעליו אמר כן ויהו אך יצוא יצא מאת פני הדגמון שם הדבר ללכו על אשר ככה יצא מפיו לשון ספק שהוה צריך שום עצה ומחשבה לכפור באלקים חיים ויבוא אל ביתו ולא אבה לאכול ולשתות ונחלה ויבואו כל קרוביו ואוהביו לנחמו וימאן להתנחם כי אמר ארד אל גיבי אבל שאולה ויבך "יתעצב אל לבו ויהי ביום השלישי בהיותו כואב ודואג וישלח ההגמון אחריו ויאמר לא אלך ויוסף עוד הצר שלוח שרים רכים תכברים מאלה וימאן ללכת אליו ויאמר הדגמון מהרו את אמנון להביאו בעל כרדו וימדרו ויביאו אותו ויאמר לו מה זאת אמנון למה לא באת אלי למועד אשר יערת לי להועץ ולהשיב לי דבר ולעשות את בקשתי ויען ויאמר אמנון אני את משמטי אחרוץ כי הלשון אשר דכר ותכוב לף דינה לחתכה כי חמץ היה ד' אמנון לקרש את ה' על אשר דכר כבה ויען הרגמון ויאמר לא כי הלשון לא אותוך כי היטב רברה אלא הרגלים אשר לא באו למוער אשר רברת אלי אקצץ ואת יתר הגוף איכר ויצו הצורר ויקצו את פרקי אצבעות ידיו ורנליו ועל כל פרק ופרק היו שואלין לו התחפרן עור אכנון לרפך לאמונתנו ויאמר לא ויהי כבלותם לקצץ צוה הרשע להשכיב את ר' אמנון במגן אחד וכל פרקי אצבעותיו בצידו וישלחרו לביתו הבי נקרא שמו ר' אמנון כי האמין באל דו וסבל על אמונתו ימורין קשין מארבה רק על הרבר שיצא מפיז י אדר הדברים האלו קרב מוער ורגיע ר"ה בקש מקרוביו לשאת אותו לכית הכנסת עם כל פרקי אצבעותיו המלוחים ולהשכיכו אצל ש"צ" ויעשו כן ויהי כאשר רגיע ש"צ לומר הקרושה וחיות אשר רגה א"ל ר' אמנון המתן מעמ ואקרש את השם דנרול ויען בקול רם ובכן לך תעלה קרושה כלומר שקרשוני את שכור על מלכותר ויוזורך ואורכ אמר ונחנה תנקף קרושת הום ואמר אכת. כי אתה. דיין ומוכית כרי להצדוק עליו את הדין שיעלו לפניו אותן פרקי ידיד ורגליו וכן כל הענין והזכיר והוחם יד כלאדם כו ותפקוד נפש כל הי שבר נגור עליו בריה וכשופר כל הסילוק נסתלק ונעלם מן העולם לעין כל ואיננו כי לקח אותו אלקים ועליו נאסר מה רכ מוכך אשר צפנת ליראיך ונו' י אחר הרברים וראטת אשר הועלה ר' אמנון ונתבקש בישיבה של מעלה ביום השלישי לטדרתו נראק בטראות הלילה לרבנא קלונימים בן, רבנא משולם בן. רבנא קלתישום בן רבנא משה בן רבנא קלתישום וליפר לו את הפיום הרוא תחגה תוקף קרושת היום ויצו עליו לשלוח אותו בכל תפוצות הנולה להיות לו עד חברה ייעש הגאון כן :

סליקו להו הלכות ראש השנה

"And thus may the Sanctification ascend to you," that is to say, I have sanctified your Name for the sake of your Kingship and your Unity. And afterward he said, "And we shall express the powerful sanctity of this day." And he said, "It is true that you are the Judge and Arbiter," in order to justify the verdict, that those same fingers of his hands and his feet might rise before God, as well as the memory of the entire incident. And he said, "And the seal of every man's hand is on it . . . and You remember the soul of every living thing," for his fate was so decreed on Rosh ha-Shanah. When he had ended, his own end came, and he vanished from the earth before the eyes of all, for God had taken him. Of him it is said (Ps. 31:20): "O how abundant is Thy goodness, which Thou hast laid up for them that fear Thee."

Three days after Rabbi Amnon had been called to the Academy on High, he appeared to Rabbi Kalonymos ben Rabbi Meshullam [ca. 1100] in a dream of night, and taught him the liturgical poem beginning, "And we shall express the powerful sanctity of the day." And he ordered him to send it to all the Diaspora, to be his testimony and remembrance. Rabbi Kalonymos did so. [Or Zarua, Hilkhot Rosh ha-Shanah]

Art Smell, Yorkippur Machzor

שַּׁלְּחָנְה תִּקָף לְּשָּ / Unesaneh Tokel

This prayer is one of the most stirring compositions in the entire liturgy of the Days of Written by Rabbi Amnon of Mainz, Germany, about one thousand years ago, it has become one of the highlights of the chazzan's repetition of the Mussaf Amidah on both Rosh Hashanah and Yom Kippur. This is the story behind it (as related in Or Zarua):

The bishop of Mainz insisted that his friend and advisor, R' Amnon, convert to Christianity. In order to buy time, R' Amnon asked for three days of grace to meditate upon the question Upon returning home he was distraught at having given the impression that he even considered betraying his God.

R' Amnon spent the three days in solitude, fasting and praying to be forgiven for his sin and did not return to the bishop. Finally the bishop had him brought and demanded an answer. R' Amnon replied that his tongue should be cut out for the sin of saying he would consider the matter. Furious, the bishop said that the sin was not in what he said, but in his legs for not coming as he had promised. He ordered that R' Amnon's feet be chopped off, joint by joint.

They did the same to his hands. After each amputation R' Amnon was asked if he would convert, and each time he refused. Then the bishop ordered that he be carried home, a maimed and mutilated cripple, together with the

amputated parts.

When Rosh Hashanah arrived a few days later, R' Amnon asked to be carried to the Ark. Before the congregation recited Kedushah, he asked to be allowed to sanctify God's Name in the synagogue as he had in the bishop's palace. He recited Unesaneh Tokef and then died.

Three days later, R' Amnon appeared in a dream to R' Klonimos ben Meshullam, a great Talmudic and Kabbalistic scholar of Mainz, and taught him the text of Unesaneh Tokef, and asked him to send it to all parts of Jewry to be inserted into the Rosh Hashanah liturgy. R' Amnon's wish was carried out, and the prayer became an integral part of the Rosh Hashanah service. Some time later it was included in the Yom Kippur service in most communities.

קנְשָא מֵלְכּוּתָן — On it Your Kingship will be exalted. The recitation of the verses of Kingship, Remembrance, and Shofar in the Rosh Hashanah liturgy serves to exalt God's sovereignty.

REMEMBRANCE

You remember the deeds done in the universe and You recall all the creatures fashioned since earliest times.

Before You all hidden things are revealed and the multitude of mysteries since the beginning of Creation, for there is no forgetfulness before Your Throne of Glory and nothing is hidden from before Your eyes. You remember everything ever done and not a single creature is hidden from You. Everything is revealed and known before You, HASHEM, our God, Who keeps watch and sees to the very end of all generations, when You bring about a decreed time of remembrance for every spirit and soul to be recalled, for abundant deeds and a multitude of creatures without limit to be remembered. You made this known from the beginning of creation and You revealed it from earliest times. This day is the anniversary of the start of Your handiwork, a remembrance of the first day. For it is a decree for Israel, a judgment day for the God of Jacob.1

Regarding countries, it is said on this day which is destined for the sword and which for peace, which for hunger and which for abundance; and creatures are recalled on it to remember them for life or death. Who is not recalled on this day? For when the remembrance of everything fashioned comes before You: everyone's deed and mission, the accomplishments of man's activity, man's thoughts and schemes, and the motives behind man's deeds. Praiseworthy is the man who does not forget You, the human being who takes strength in You, for those who seek You will never stumble nor will those who take

refuge in You ever be humiliated.

For the remembrance of all Your works comes before You and You analyze the deeds of them all. Moreover, You lovingly remembered Noah and You recalled him with words of salvation and mercy, when You brought the waters of the Flood to destroy all living flesh because of the evil of their deeds. Consequently his remembrance comes before You, HASHEM, our God, to make his offspring as abundant as the dust of the world and his descendants as the sand by the sea. As it is written in Your Torah: God remembered Noah and all the beasts and all the cattle that were with him in the ark, and God caused a spirit to pass over the earth and the water subsided.1 And it is said:

זכרונות

אַתַּה זוֹבֶר מַעֲשֵׂה עוֹלָם, ופוֹקֵד כָּל יִצְוּרֵי קֶדֶם. לְפָנֶיךְ וְגְלוּ בַּל הַעַלוּמות, וַהַמוֹן נִסְתַרוֹת שֵׁמִבְּרֵאשִׁית. בִּי אֵין שַׁכְחַה לִפְנֵי כְסֵא כָבוֹדֵךְ, וְאֵין נִסְתַּר מְנֵגַד עֵינֵיךְ. אַתָּה זוֹכֵר אַת כַּל הַמִּפָעַל, וָגַם כַּל הַוָּצוּר לֹא נִכְחָד מִמֶּךָ. הַכֹּל גַּלוּי וַיַדוּעַ לִפַנֵיךּ, יהוה אֱלֹהֵינוּ, צוֹפָה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. כִּי תַבִיא חֹק זְכֵּרוֹן, לְהַפַּקַד כָּל רְוֹחַ וָנֶפֶשׁ, לָהָזַכַר מֵעַשִים רַבִּים וַהַמוֹן בִּרְיוֹת לְאֵין תַּכִּלִית, מֵרַאשִׁית בַּוֹאת הוֹדַעָתַ, ומִלְּפַנִים אוֹתָהּ גָּלֵיתָ. זֶה הַיּוֹם תְּחַלֵּת מַצַשֵּיך, וִבָּרוֹן לְיוֹם רָאשוֹן; בִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁבָּט

וְעַל הַהַּתְדִינוֹת בּוֹ יָאֲמֶר: אֵיזוֹ לַחֲרֶב, וְאֵיזוֹ לַשָּׁלוֹם, אַיזוֹ לַרַעַב, וְאֵיזוֹ לָשְׂבַע. וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ, לְהַוְבִּירָם לַחַיִּים וַלַמֵּוַת. מִי לֹא נָפָקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה; כִּי וֲכֵר כָּל הַיִּצוּר לְפָנֵיךְ בָּא, מַצַשִה אִישׁ וּפְקָרָתוֹ, וַעַלִּילוֹת מִצְעֵדִי גַבֵּר, מַחְשָּׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו, וְיִצְרֵי מַעַלְּלֵי אִישׁ. אַשְׁרֵי אִישׁ שַלֹּא יִשְׁכָּחַךָּ, וֹבֶן אָדָם יִתִאַמֶּץ בָּךְ. כִּי דוֹרְשֵׁיךְ לְעוֹלָם לֹא יָבָשֵׁלוּ, וְלֹא יִבָּלְמוּ לָנֵצַח בָּל תַחוֹסִים בַּךְ.

לאלהי יַעַקב.י

פי זכר בַּל הַמַּעשִים לְפָנֵיך בָּא, וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵה כָלָם. וָגַם אַת נְחַ בְּאַהַבָּה זָבַרְתָּ, וַתִּפְקְּרֵהוּ בִּדְבַר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים, ַבַהַבִּיאַךָּ אַת מֵי הַמַּבּוּל לְשַחַת כָּל בָּשָׁר מִפְּנֵי רְעַ מַעַלְּלֵיהֶם. עַל כַּן זְכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֵיךְ, יהוה אֵלהַינוּ, לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כעפרות תַבַל, וָצַאָצַאַיו כִּחוֹל הַיָם, כַּכָּתוֹב בִּתוֹרָתֶך: וַיִּוְכֹּר אַלהִים אַת נֹחַ, וְאַת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּּהַמָּה אֲשֶׁר אִתּוֹ בּתַבָּה, וַיַּעַבָּר אֵלֹהִים רְוּחַ עַל הָאֶרֶץ, וַיָּשְׂכּוּ הַמֵּיִם.¹ וְנֶאֱמַר:

שלפי הגבורים רבינו נסים ארבעה ראשי שנים פרקראשון ראש השנה

אחרים שנה . מריים נידון מה יכא בסופה יהוא אי במשרי שממר ולאומר כי מק נישראל הוא משפט לאלהי יעקב לומר שאותו יום שהוא מק הללו ולפיכך לום הקב"ה להביאן שהחדם נדון בר"ה ודחי על כל כקבים דן כו עולמו ועל ימים שנין כים ליוס"כ המאורעות שלו דנין אותו על תבואותיו מאמר דרשו כ' בכמעת בתיו וביות עטקו כיון שכן הכל קרמוסו בסיותו קחב לדון בר"ה וניחת לי שנ' דברים הלנו שמחי לכל חדם לפשם ופירומיו ושאר עסקיו כיון שכן הכל כמעשיו ולכקש מחילה על כידוכין לכל העולם בג' זמנים אלו עונותיו ומפני זה נהגו השטיין במשנמט וילפי הכי מדחמרה להשכים כלינות באחם הימים ולהרטת בספלות וסחטכים אולי יכפר חורה לזבור שיביאו בומנים הללו שמרלין עליהן אחד אחד בומט אבל הקבים שטחים ביום"כ בריה כל באי עולם עוברין לפניו כמו שאחר כי ביום הום יכפר עליכם. ויש מסירין אחד אחד וגוזרין עליו חלקו מדברים נהתמות בשנת שנין ר"ם הלנו: בראש השנה כל בחי ליום כואיושים החלונור מולם עוברין לפניו כבני מרון . מנניים שבום הום ממון במלחי במחוץ במני יוסייב שלחי ממון . במני יוסייב שלחי מפרש בגמ': [ענאמר היולר וכו'. להספים בומ'! דה"ק היולר רואה יחד ל"ב כרי שא במאר ורש מפרש בגמ'! דה"ק היולר רואה יחד

כדי שיחברט ותו קשיא לי כיון

מבואה הוא ועלרת זמן פירות האילן

כרון בר"ה יותר מבשחר ימים ותירון

דבר זה למדט מדגרסים בפסיקחת

בזמט כדון כראמרי' בנמ' דפסח זמן ב כשם שחוקעים בשום כר"ם כך אומרים פסוקים של מלכיום שתמליכוני עליכם זכרונות שיכא לסני זכרונכם לפובב שופרות שתחם לב וחופו ליום כדין ולימות כמשית

ירקו הי בהמכח רמנית בעשלים ובמה בשפר: וחמשה באלול כברת העולם ולפי זה ג המור כי לחה מוקמים מיושל קודם מוסף וחוזרים וחוקעים על סדר מקרימים למקום מיושכ כדי לערככ השטן (נו) ופי וכדי שיתערכב מחמת [פי]כדי שימערכב מחמת החקיעה ראשונה שלמני החפלה ולא יקטרג בשנת כחשלם ויש מפרשיםשמכה מקיעם ראשונה מחערבכ בשני וככי חית' ביכושלמי וכים ביום בכות יחמי כשופר גדול כד שמע קול שופר הדא זימנא בכיל ולא בכיל אומר שמא ססים זימנה דשופר גדול hun למעבד קטנוריה הפל לעולם עיקר המקישה כות מעומר:

כי האי לא קא מיירי וכה"ג משנינן בגמרא בפירקין בעניינין אחריני : בארגני בארבעה פרקים בשנה העולם נידון . חמהני בשלמא אדם שופר בכסה ליום חגט איזהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה וכחיב כי חק לישראל וכדאיתא בגמרא בפרקין [דף ח:] אלא הני שלשה פרקין אחריני מבטיא לי מנא להו לרבט ומסתברא לי דילפיט להו מדאמרה תורה הביאו לפני טומר בפסח ושתי הלחם בעלרס ונסכי נר מצוה מים לפני בתג וכרסנית לקמן חלמת ליים מנע אין ל תג בעה דף שיבומנים אלו העולם נידון בדברים שות גרים אלת רים תורה אור רללויר

בנתני כנני מרון מפרם בנמרם: באחר לשון בני אדם: בותני *בארבעה דף שבומנים אנו העולם נידון בדברים בבי נידונית לשעבר - קודם שחרשה בפרקים העולם נידון בפסח על התבואה ליים בספח של השחקד ז לידולית וכבם . בעצרת על פירות האילן "בר"ה כל באי עולם שפבר מרחוק: להבל - כיום כ זה שפבר ההליהעוברין לפניו כבני כורון שנאכור °היוצר יחד שכשיו נקרונ ותשום דקרי לסכום לשמקד ע לבם המבין אל כל מעשיהם ובחג נידונין על המים: גבו תנא תבואה שאירע בה קרי או אונם קודם הפַסח נידונת לשעבר לאחר הפסח גירונת להבא ארם שאירע בו אונס או קרי קודם יום הכפורים נידון לשעבר לאחר יום הכיפורים נידון להכא אמר רבא ש"מ תרי דיני מתרנא. תנא דבי רבי ישמעאל בר׳

לשעבר קרי להאי דלקמיה להבא: חרי דיני מיתדנה - קודם זרישוחה וסמוך לקליר: שהפסח זמן תעואה - זמן שהתעואה נידונית בו: שחי הלחם - ירצו פל פירוח האילן שהן מחירות להביא ביכורים שלא היו מביאין ביכורים קודם לעלרת דכתיב בכורי קליר חמים: כדי לפרבב - שלא ישמין בשישמת שישראל

פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן ובחג נידונין על הכנים ואדם נידון א בר"ה וגזר דינו של אדם נחתם ביוה"כ תניא ר' יהודה אומר משום ר"ע מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח מפני שהפסח זמן תבואה הוא אכר הקב"ה הקריבו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תכואה שבשרות ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא אכזר הקב"ה הקריבו לפני שתי הלהם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות שבאילן ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג מפני שהחג זמן גשמי שנה הוא אמר הקב"ה נסכו מים לפני בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה ב ואמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיבא זכרונכם לפני למובה "וכמה בשופר (א) אמר רבייסחקלי ומג ומו נשמי שנה אכל אדם למה הו והכחסם השפחם את אבהו למה תוקעין בשופר של איל אמר הקדוש ברוך הוא תקעו לפני בשופר של איל כדי שאוכור לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני אמר רבי יצחק למה יתוקעין ומריעין בר"המחונה[פסקה ל"ג] בשם רכי חליעור בפסוק ג כשהן יושבין *ותוקעין ומריעין כשהן עומרים כדי לערבב את השמוף מו דרשו ה' בהמלח דחנים בשרים

הא דמניא בגמרא דרבי אליעזר אומר במשרי נברא העולם על גמר ברייתו הא אחרינן דאדם הראשון שבו נגמר העולם נברא ביום הא דתנית בגמרת דרבי חניעור חומר בתקרי נברת העונם על געו כנייעה קון זיוום הרובון במחקבה שניה נחייען בנכניורמיוןשיקר מקרי ששי דהיינו באחד בתקרי וגרסינן תו החם בפסיקתא נמלא אומר בר"ה נברא אדם הראשון שעה ראשונה על הדו בחשיבית של פדר בנכנות (מס טם מלאכי השרח בשלשה כנס שפרו בד' גבלו בה' רקמו בו' ששאו גולם בז' זרק בו נשמה בח' הכניסו לגן טדן בחשיעית נלטווה בעשירים סרת באתת עשרה נידון בשתים עשרה ילא בדימוס אתר ע הקב"ה זה סימן לבניך כשם שעמדם לפני בדין ביום זה וילאת בדימוס סך פתידין בניך להיות שומדים לפני בדין ביום זה ויולאין בדימום וכל זה אימתי בחדש השבישי באחר לחדש ומכאן סמ<u>ך למה אדם כדון</u> בריש יותר מבשאר ימים ואף בשמים יש אות שמול החדש הזה מאזנים כי בו פלס ומאזני משפט לה' ולפי זה הא דאמריט בפרק ראות ב"ד (דף בי.) כמחן מללינן החידנה זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום רחשון כמחן כרבי חליעזר על ילירח אדם קחמרינן אבל בכ"ה באלול תחלת בריאת העולם הוא ולכך נהגו בברלטל"ה וגליטוחיה להשכים באשמורות הבוקר בכ"ה באלול ומיהו ה"<u>ת כר"א אחיין דאיט לרבי יהוש</u>ע דאמר בניסן נברא העולם אין לזה ענין כלל ואט"ג דחניא בגמ' [דף יב.] דחכמי ישראל מוכין למבול כר"א ולחקופה כר' יהושע ומדמונין לחקופה כר" אלמא ס"ל דבניסן נברא העולם איכא למימר דכי מנינן להקופה כר' יהושע לאן משום דסבירא לן כווסיה במאי דאמר דבניסן נברא העולם אלא לפי שבו התחלם למיחת האילטת והפירום שכל זה נחשך החר מהלך החמה התחילו למטח ממט <u>ומיהו אכמי חמיהא לי דמינח</u> לר"א אבל לר"י דאמר דבניםן נברא העולם אכתי הדרא קושיין לדוכחה למה נדון בר"ה יותר מבשאר ימים ונ"ל שרלה המקום לזכות את ישראל בדינם ורלה לדון את ישראל בזמן שהוקבע לכפרה ולסליחה שלפי שנתרלה הקב"ה ביוה"ל הוקבע יום סליחה לדורות לפיכך גזר השם שיהא אדם נידון בר"ה שלדיקים גמורים נכחבים ונחחמים לאלחר לחיים וביטנים הרי גזר דין שלהם איט נחחם אלא עד יוה"כ שהוא יום סליחה וכפרה הרי נחנה להם תורה זמן כדי שבו יפשפשו מעשיהם וישובו אל השם ואפשר עוד שחר"ה ועד יוה"כ החחיל השם להסרטות למשם וביוה"כ נתרלה לו לגמרי ולפיכך רצה הקב"ה לדון בריותיו בזמן שהוקבע לכפרה וסליחה ובהכי אתי שפיר ספי דנקטיטן כרבי יהושע דקי"ל כווסיה לגבי ר"א ועוד דההיא דסניא ולחקופה כר"י אחיא הכא כפשטה דסבירא לן דבניסן נברא העולם והא דאמרי בפרק ראוהו ב"ד [דף מ.] כמאן מציגן האידנא זה היום חחלת מעשיך ונו' כתבתי עליה במקומה בס"ד ולפי זה אין מקום לקום באשמורת בכ"ה באטל ולפיכך נהגו בגירונ"ה וגלילותיה שלא לקום עד ר"ה ומיהו יש מקומות שמקדימין באחד באצול ויש סמך למנהגן לפי שבו התחילו מ' יום שנתרלה הקב"ה למשה: [ברן תניא תבואה שאירט בה קרי . כגון ברד ושדפון: נידונים לשעבר . קודם שמרעה כלומר

בתחלתה מריעין לה בסופה מ"ם דלא

לה אחרית וא״ר יצחק אין דנין את האדם אלא

יצחק ינו דברים מוכירין עונותיו של אדם

אלו הן קר נפוי ועיון חפלה ומוסר דין על חבירו דא"ר (*אָבין)*כל המיסר דין על חבירן

-000-מוסף רשי ב' דברים מזכירין עונותיו של אדם. בוטם זה כוכיומיו, נכפה מה הם (כרכות נה.). קיד נטוי. מקום סמה (שם). מוסר דין. טעם הוא

אליד. כעלה של שונמים

000

בדי לערבב. שלא ישטין. כשישתע ישראל מחבבין את התנות מסחממין דנכיו: שרשה בתחלתה. שישראל עושין עלמן רשין בר"ה לדבר תחטונים ותפלה כענין שנאמר שחטונים ידבר רש (משלי ים): של אותה שעה. ואפי הוא עמיד להכשיע לאחר זמן: שנאמר תורה אור באשר הוא שם. ומליט נכרלטים רבה א אמרו מלאכי השרם לפני הקב"ה ותוקעין ומריעין כשהן עומרין כדי לערבב השמן אאר יצחק כל שנה שאין תוקעין לה

רבש"ע מי שעתידין בניו להמים את במך בצמא אסה מעלה לו באר שנאי (ישפיה כא) משא בערב וגר לקראת (ישניה מ) תשם נעוב ומי לכתם מו דו (שם). למת המיו מים שביו מולימין לקרתם משוע את הולכת מיות את הולכת נפומים בתחלתה מתעשרת בסופה שנא' "מראשית יני" הגולים מיני מנוסים ונודום נפוסים וכרי כדאימה המסים המר להם השעה לדיק הוא או רשע אמרו לי לדיק אמר להם באשר הוא שם איני האלהים ואשונה (סוכה לפי מעשיו של אותה שעה שנאמר °כי שמע מו: אלהים אל קול הנער באשר הוא שם וא"ר פו דן מת העולם מלם נשעתו: קיר נטרי. ועובר מחמין מזכיר עוטמיו שאותר כלום ראד זה ליתשום לו נם [מכום 100] וממוך כך הוא נכדק: ועיון תפלה.

סומך על מפלחו (ש)שמהא נשמעה [ניק צי ניש] דוא נענש תחלה שנאכר "ותאכר שרי אלם מומחמון לכון לכו: מוסר דין. אברם דכיםי עליך וכחיב "ויבא אברדם א מינו ישפוט ה' ניני ונינין (נוחשם

אברם רכים עלין לידו אל הן יצרק ד' דברים מכירו של ידו מעשה. של הן יצרקה שינוי מעשה. של הן יצרקה שינוי מעשה בסרים בשנה בעקה שינוי השם ושינוי מעשה צרקה במיימלו: של ממשה ספרים והמבין ושי הבריב אל ה'בצר לדם ומכוצוקורידם יוציאם מהילקפה בכיימלו: שלשה ספרים וממוס ממיים ושרים של משם הכריום: ממוס מרים מושם הדין. כשימיו הממים מיים מושם מויים ממוס מרים מושם מויים ממוס מרים מושם מויים מושם מויים מושם מויים מושם מויים ממוס מרים מושם מויים את שכת שור של השנו לובים בינו השנים גמורים. כונס שנים: אותה וגם נתתי ממנה לך בן שינוי מעשה רשעים גמורים. כונס שנים: דכתיב "יורא האלדים את מעשיהם וכתיב "הם בינוניים. ממלה על ממלה: "יונהם האלדים על דרעה אשר דבר לעשות שם בן ניס מפי פינהן

להם ולא עשה וו"א אף שינוי מקום דכחיב "ויאמר ה' אל אברם לך נחשים יכ פלך כארצך והרר ואעשך לנוי גדול ואירך ההוא זכוהא דא"י הוא האהניא ליה *וא"ר יצחק יחייב אדם להקביל פני רבו ברגל שנאמר °מרוע את מוניסי: ז \$ הולכת אליו היום לא חדש ולא שבת מכלל דבחדש ושבת איבעי לה למיול וא"ד יצחק יחייב אדם לפרר את עצמו ברגל שנאמר °ובנבלתם יינים לא תגעו תניא נמי הכי ובנבלתם לא תגעו 'יכול יהו ישראל מוזהריו על מגע נבילה תלמוד לומר "אמור אל הכרנים בני אהרן בני אהרן מוזהרין פס מ כני ישראל אין מוזהרין והלא דברים קל זחומר ומה מומאה חמורה כהנים מודרין ישראלים אינן מוזהרין מומאה קלה לא כל שכן אלא מה ח"ל ובנבלתם לא תגעו ברגל א"ר כרוספדאי א"ר יוחנן ישלשה ספרים נפתחון בר"ה אחר של רשעים גמורין ואחר של צדיקים גמורין ואחר של בינוניים נפי והי צדיקים נמורין נכתבין ונרתמין לאלתר לחיים רשעים נמורין נכתבין ונחתמין מומין מים: יחודכם חיירי במחחת לטין לטו וטטח שחהא מפלחו נשמעת כי הטין לארור למירה בינוניים תלויין ועומרין מר"ח ועד יוה"כ זכו גכתבין לחיים לא מסף מני ח דפי אין שמדין (נרטח דף נכ) חסיישובו גכתבין למירה א"ר אבין כאי קרא "ימרו מספר חיים ועם צדיקים אל ני זכנים

המחריך בתפלחו ומעיין כדמוכת כי יבחבו ימרו מספר זה ספרן של רשעים גמורין חיים זה ספרן של צריקים משלומוים ברים הרואה (30 דף מ:) דממר רב יכודה ממר רב נ' דברים מאריכים ^{שמונו} עם צדיקים אל יכתבו זה ספרן של בינוניים ר"נ בר יצחק אמר מהכא "ואם בס: תוס ימונ א מר רב נ' דברים מאריכים ^{שמונו} נא מספרך אשר כתבת מחני נא זה ספרן של רשעים מספרך זה בי^{נמן משונ} מינו א מרך ממוני במארוד במסלפו ספרן של צדיקים אשר כתבת זה ספרן של בינוניים *) תניא ב"ש אומרים תג' פול בינוניים *)

נתוקעים ומריעין כשהן שומרין . חימה הא העבר משום בל מוסיף וכי חימא כיון דכבר יצא הוה ליה שלא בומני דלא פבר הא אמריכן בסוף ראוהו כדר (נקמן דף כה ושם) גבי ברכת כהנים דאין מוסיף ברכה אחת משל משום דלא עבר עליה

זימניה כיון דאינו מתרמי ליה לבורא אחרינא הדר מברך להו ה"נ אי מחרמי ליה לבורא הדר חקע להו וי"ל דחין שייך כל חוסיף בעשיים מטה אחם ב' פעמים כגון כהן אם מברך ותור ומברך אותו לבור עלמו או איערבב שמן וא"ר יצחק כל שנה שרשה טפל לולב והוזר ונוטל וכן חוקע השנה מרשית כתיב ועד אדורית *מופה שיש ותוזר ותוקע וגבי מחטח בכור נמי אם טמן בקרן אחד ב' פעמים אין זה כל תוכיף: כדי לערבב את השטן • פירש בערוך [כדמיתא] בירוסלי בלע המות לנלח וכחיב והיה כיום ההוא יתקע בשופר גדול כד שמע קל שיפורא זימנא חדא בהיל ולא בהיל וכד שמע חניין אמר וראי זהו שיפורא דיתקע בשופר למחבלע גדול ומכוא זימניה ומחערבב וליח ליה פנאי למעבר קטנורית: נודאין שוקטין במחלחה-מפרש בהלכוח גדוטת לתי דמיקלע בשבחה אלה דאיתייליד חיוכח: שרשה בחחוהה שמחוך שישראלים רשים לבם נשבר ומרחמים עליהם מן השמים:

> (כ"ב דף קסד: ושם) דג' דברים אין ארם כיצול מהן בכל יום וקא חשיב עיון מפלה כלומר שאין מכוין לבו בתפלחו כדאמר בירושלמי דברטת פרק היה קורא" א"ר חייא רבא מן יומא לא כוונית אלא חד זמן במית מכוונת והרהרית בלבי ואמרי מאן עלל קומני מלכא קדמני אלקפטא א ריש גליתא שמואל אמר אכא מנים פרחיים כי בון בר חיים חמר חנם מכית דומסיא א"ר מכא מחזיק אכא מיבו לרישיה דכי מטי למודים הוה כרע מגרמיה ומחוך שחדם מחפלל ואין מחטין לבו עבירותיו נזכרין ומיהו לא יחכן לפרש כן כלל אלא "אדרבה מיירי במחאמן לסין לבו ימיו של אדם וחשיב המאריך בתפלחו ופריך למימרא דמעליותא היא והא

רניון מפלה אומר ר"ה עיון מפלה דרכת כי הכוח דגם פשום

יב וכוה שמה שמה שמתי חביו לדת ישמעחלים והיה שמו יוסף בן שמעון ואחר שהמיר אביו הניח שם אביו וחרא שמו יוסף כן שמואל - לימים גרש אה אשחו באותו שם כחדש והכשירו הגע - חמה אני על המכשירין אף אם יוכל אדם לשנות את שמו ולקרות לו שם אחר כדאמריכן (ר"ה ט"ו:) שלשה דברים מבטלין את הגזרה וכו' - וי"א אף שניי השם כמו שמלינו באברהם וערה אבל שם אביו היאך יכול לשנוח -והרואים הגע וכתוב בו יוסף בן שמואל יאמרו אינה מגורשת כי שם בעלה יוסף בן שמעון:

וְאָמֵר רַבִּי יִצְוּ — And R' Yitzchak said: אָרָבָּעָה דְּבָרִים מְקָרְעִין

אָן דְינוּ שֶׁל אָן – Four things cause the unfavorable decree

gainst a person to be torn up. אָלי הן — These are: אָדֶקָה — צְדָקָה

harity, אָעָקָה – crying out, שׁינוּי הַשֶּׁם – change of name,[16]

The sources for these four actions having the capability to cancel

אָרָק – Charity, ייִנְרָקה הַאִיל מִפֶּוָתיי – for it is writ-

en:[18] And charity will rescue from death. אָצֶאָ – Crying out,

וניאם וניאָעקוּ אָל־ה׳ בַּצַר לָהָם וּמִמְצוּקתִיהַם יוציאם – for it is

ritten:[19] Then they cried out to Hashem in their distress, and

le would take them out from their straits. שינוי דשה hange of name, דְּבְתִיב ,,שָׁרֵי אִשְׁתְּךְ לֹא־תָקְרָא אָת־שְׁמָה שָׁרָי כִּי "דְּבְתִיב ,,שַׁרֵי אִשְׁתָּךְ

אָרָה שְׁמָה – for it is written:[20] Sarai your wife, you shall not

all her name Sarai, for Sarah is her name, הְנַרֶּכְתִּיאֹתָה

ן מְמַנְּה לְךְּ בַּן — and it is written in the very next verse: I

vill bless her; indeed, I will give you a son through her. שינוי

מעשו – Change of action, יים אָת־מַצְשֵּׁיהָם – רְּכְתִיב ,,וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אָת־מַצְשֵּׁיהָם –

or it is written regarding the wicked city of Ninveh:[21] God saw

heir deeds, that they repented from their evil way, וְיִנְקָם,, וְיִנְקָם

יָּאֶלהִים עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר־רְבֶּר לַעֲשוֹת-לָהַם וָלֹא עֲשַׂהי – and it is

vritten immediately thereafter: God relented concerning the evil

Te had said He would bring upon them, and He did not do it.

The Gemara cites a fifth possible way to overturn an evil decree:

יוַש אוֹמְרִינ – And some say: אָף שׁינוּי מָקוֹם – Also a change of

בּוֹמפר,[22] אָל־אָרְ מָאַרְצְּףִי הּי אָל־אַבָּרָם לָּהְ־לְּךְּ מֵאַרְצְּףִי , וַיֹּאמֶר הי אָל-אַבְּרָם לָהְ־לְּךְּ מֵאַרְצְּרִיי – for it is

written:[23] Hashem said to Abram, "Go you from your land," יָהָרָר ,,יְאָצֶשְׂךְ לְגוּי גָּרוּלי — and then in the next verse it is written:

The Gemara explains why R' Yitzchak does not mention this

ןאִירַף – And the other one says: אָירָץ יִשְּׂרָאַל הוא

דאַהַנִיא לֵיה – That was the merit of living in Eretz Yisrael that

"I will make of you a great nation." [24]

helped [Abraham], not the change of place per se.

רשינוי מעש – and change of action.[17]

bad decree are given:

(c & > 774

שלם בדול אפשר דוכות אברהם סים מכלים ביוכמפורם בפי המופרבדהם לים דיינא בארעא ומה שים לדקדק כזם שם תפוכם: ד׳ דבכים מקרעין בזר דין כרילדקה לפקס פול ונכחה דריין לשעמים דחמר למיל ופה צעקה לחדם בין קודם מוד דין בין לחחר בור בין ומיוחה בבי צדקה מדכחיב וצדקה חניל ממום דביינו גם אם נבול לאדם מיחה לדקה תנילנו מתנו ונבן בצמקה מדבתיב מתנוקומיהם ינילם מנוקה תשתע גזר דין וכן שינו תמשה היינו משובה תלפתיב יולה אנהים את תמשיהם כי שבו וגר׳ ואלו הג' יסדן הפיים השונה מפלה לדקה ממצירין אח ירום הגורה אנל שיניי השם ושינוי מקום לדברייוא לא זכרן הפייםן שהם גם כן ממצירין הגורה כדקאמר הכא ולפום כיהפא איכא למימר בא זכר הפייםן אלא אני ג' רום הגורה שבאו לבורה בנורה שבאם בשביל אמו משא"ב בזה דלא זכר הפייםן אלא אני ג' רום הגורה שבאו לבורה שבאם שינוי השם ושיטי תקום דלה בחו לשנום ההורה שבחה על המח ההה שיטי השב תשרה יציף ושיטי סמקום מחברהם דודחי לאו מפום חמח צוה לשנות שם שרה ומקום דחברהם וכ"ל בפל י"מ יח"ל מיהו שינוי השם ושינוי בתקום לא תליי לאוקמים אלא במי שבאלתו בלי הפא בהבחנות כוי דאלו משום חמא מה יועילנו שיעיי הזה כו' עפ"ל ע"ש באורה אבל הסמייני עשין י"א כחב שמעם בשינוי סמס בלותר שאני אחר ואיני אותו האים שמשה אותן מעשה פפ"ע וכה"ג כחב הר"ן והוכיף בשינוי המתקום היינו מעם לפי כשחדים גולם תחקותו לבי נכנם מכ"ל ולפי זה שפיר נתי באו על המא וכן נכחם היינו מעם לפי כשונה בא ביו באוני השיי באוני הש"י דמיל בשנה בשינוי המקום שיבשל הצורם ויותר מוכ קשם בשינוי החקום שיבשל הצורה בזולם עור הש"י דא"ב שרם לחם לא בשנה בציטו תקותם עד ששינה שתם בשיטו תקותם עד ששינה שתם בצווי הש"י ועיכ נכחה לקיים דבלי סמ"ב והר"ן וס"ק כשלומנין לחדם עם חחר כמו בערה "יחשוב יאף שבשרה נשחנה מזלה ע"יבשינוי שמה לפי שלא היה שם שום מעבל בי לא היה כה בה שום חמא אבל אני שחעאתי מה יופיל בי-בינוי שמי בהוראת שמי למול אחל שהרי החעא מפכב בי וע"י כן יבים אל לבו לשוב בחשובה בלמה ושהוח לולה להעשום חים החת ולריך אני לחקן מעבי וכן חפרם

Nova ot Ha- Por 6 (1997),

The Mishkan is demonstrative of the link between Teshuva and Tzedakah.

(5) The Gemara derives the principle that אדקה, charity, is part of the Teshuva process from the Passuk of, אדקה תציל ממות I believe that there is another source to substantiate the principle that Tzedakah is part of Teshuvah.

After the episode of the עגל, G-d commanded the Jews, immediately, to give of their money, to donate everything they had, to build the Mishkan. Did G-d really need a Mishkan? The Prophet says:

הגה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך (מלכים אי :ח, כ"יז)
The universe cannot contain thee.
אף כל הבית הזה
אף כל הבית הזה
certainly not this little house (which I, Solomon, have hult).

Why, then, did G-d demand that they build a Mishkan for Him?

Tzedakah is the antidote to sin.

(7) Non arises when a person begins to idolize himself. Non is a result of selfishness, of complete lack of consideration for others. When a person sees only himself, and no one else, when he tries to surround himself with a halo, with glory, it is Non. Non results when the little temptation to which one is exposed, overrules all sacred principles. One abandons tradition because of the little pleasure which he expects to derive from the performance of some deed. Tzedakah counters this. Tzedakah demonstrates sympathy, compassion and sharing with others. That is why the not of Yom Kippur can only be obtained through Tzedakah. There is no Teshnwa without Tzedakah.

سرواح الن در م مجن

שם לדקם לעקם: לריך פעם שלח שמר ססדר דשינוי השם שיליף מפסוק של חורה הו"ל להקדים לכל ואח"כ שינוי מטשה דיליף מפסוק דנביאים ואח"כ לעקה דיליף מפסוק תסלים ואחר כך לדקם דיליף מפסוק דמשלי שמאוחר לתסלים בסדר הכחובים וכדחמרינן סוף פרק קמח דכבח בחרח. ויש לומר שמסדר אותם כסדר פעולחם שכל א' פועל יוחר מחבירו דלדקם פועל ביוחר שמליל ממוח ואח"כ לעקה שמליל רק ממלוקות ואח"כ שינוי כשם שמשנה המול בלבד כמו בשרה ואח"כ שינוי מעשה שפועל לבד להעביר הרעה אשר עדיין לא בא כדיליף מוינחם ה' על כרעה . ובזה א"ם מה שדקדק <u>המכרש"א</u> שהפייטן שיסד סשובה תפלה לדקה מעבירין חת רוע הגזירה למה לא חשיב ג"כ שינוי השם ושינוי מקום. אבל לפ"ז א"ם שכם לא שינו רוע גזירה רק המזל שמעולם לא נגזר על אברהם ושרה שלא ילדו אלא עפ"י טבע המזל לא כיו ראוים לכך ושינה הקב"ה שמם ועי"ו ושחוה המזל ומה דקאמר סכא מקרשין גזר דינו וחשיב כסס גם שינוי סשם אגב נררא דאחריני אמר גם על שימי השם גזר דין אבל באמח : קריעת גזר דין ליכא רק שינוי מזל

اداع مايد المراد دنما

כל עמא לדינה אמרין הוה תמן ר' חייה ור'
איסי ורבי אימי וקמון ואזלון לון *א"ר לעזר
ג' דברים מבטלין את הגזירה קשהואלו הן
תפלה וצרקה ותשובה ושלשתן בפסוק אחד
י זו תפלה ויבקשו פני זו צדקה כמה דאת אמר
י זו תשובה אם עשו כן מה כתי' תמן יואני
"ז תשובה אם עשו כן מה כתי' תמן יואני
"ז אשמע השמים ואסלת להטאתם וארפא את
בתעניתא א"ר לעזר כוף שתא כשתא מן
עפר קימא לסיתוא נפת צפונה יצף לבניך
"כל שנה שאין מתריעין עליה בראשונה סוף
שמתריעין עליה בסופה כל שאינה חסה על

SIBN DED VANCUE EURN

מַהֶּם הוּא מִתְיָרֵא מֵהֶם אֲכָל אַהְ שָׁאַתְּ נָתוּן לְמַעְלָה מֵהֶם דִּיְשׁם רֵ׳ יוּדָן בְּשׁם רַ׳ אָלְעָזָר אָמֵר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מְבַּשְּלִּים בְּישׁם רַ׳ יוּדָן בְּשׁם רַ׳ אָלְעָזָר אָמֵר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מְבַּשְּלִּשְׁה דְּבָרִים מְבַּשְּלִּשְׁה דְּבָרִים נְיַבְּלְּהֹ׳ זוֹ תְּשִּׁבְּה וּשְׁלְשְׁהָּן עַמִּי אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם וְיִתְפַּלְלוּ׳ זוֹ תְּפָלָה (שם שם, שם) 'וְיָשָׁבוּ מִדְּרָכֶּם הָרָעָה' וֹה בְּעָבְיק אָמֶר (חַהֹּים יו. טו) 'יְנִשְׁבוּ מְדַּרְכָּם הַרְעָה' וֹה בְּעָבְיך אָמָר בְּנִי׳ הָבִי שְׁבַּוּ (שם שם, שם) 'וְיָשָׁבוּ מִדְּרְכֶּם הְּרָעָה' זוֹ תְשׁוּבָה וְאַחַיָּה פָּנֶיף' (רה״ב שם, שם) 'וְיָשָׁבוּ מִדְּרְכֶּם הְּרָעָה' זוֹ תְשׁוּבָה וְאַחַר כָּןְּ (שם שם, שם) 'וְיָשְׁבוּ לְחָלִי לְחָטְאָם הְרָעָבְי אָתְבִי בְּבִי יוֹמֵף אָמֵר אַף שִׁבּוּי הַשְּׁב מַצְּרָבָים (בראשית יו. ה) 'וְלֹא יִקְּרָא יִיֹרִ שְׁבִּי שְׁבּוּ בְּבִי יִמְשְׁבּי וְנִבְּי שְׁבוּ וְנְבִּי שְׁבָּוּ וְיִבְּים מְבִּים בְּבִי שְׁבוּי נְיְנְוֹה שְׁנָּאָמֵר (יונה ג, עוֹדְרְא אָלְהִים אֶת מַעֲשֵׁיהֶם כִּי שָׁבוּ וְנְוֹי שְׁנָּאָמֵר (יונה ג,) 'וְיִלְאמֶר הִי אֶלְהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ וְנְוֹי שְׁנָּאְמַר (חַהּלִים ב, אוֹ יִבְּים עָבָּה הִי אָבְרִם עָּבָּר בִר מִחַסְיָּא וְרָבִי חָמָא בַּרְ כֵּר מִחַסְיָא וְרָבִּי חָמָא בַּרְ לָבְים לִבְּי חָמָא בָּרְ לִיבְים בְּבִּי חָמָא בָּרְ לִיבְרִים בְּיִבְּי חָמָא בָּרְ יִבְּרִם בְּרָבִי חָמָא בָּרְ יִבָּבִי חָמָא בָּרְ יִבִּי חָמָא בָּרְ יִבְיִים עָבָרִה חִבּיי חָמָא בָּר יִבְּיִם מְבָּרִים תְּבִיי חָמָא בָּרְ יִבְיִבּי חָמָא בָּרְ יִבְּיִבּר חָמָבְיִים בְּיִבְּי חָמָא בָּרְים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִם בְּיִבְיִים בְּיִבְיִם בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבְים בְּיִבּים בְּבִים בְּבִים בְּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּים בְּים בְּיִבְים בְּים בְּבְים בְּיִבּים בְּיִבְּים בְּבְּים בְּיִבְים בְּבְּים בְּבְּבְּים בְּיִבּים בְּיִבְּים בְּבְּבְּים בְּבְים בְּבְּים בְּים בְּיִבְּים בְּבְּבְיוּים בְּיִבְּים בְּיִבּים בְּבְּים בְּיִם בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיְעְשִׁים בְּיִים בְּבְּבְיּים בְּיִבְּים בְּיִבְּיְיִיבְּיִים בְּ

בפסק על החבוחה - בפ' מי שמתו (נרטות דף יהו:) גבי חסיד שהקניטמו אשמו ערב ר"ה משמע דבר"ה שמע שחי רוחום שמספרין זו את זו ששמעו מאחורי הפרגוד שכל הזורע ברביעה ראשונה ברד מלקה אותו ושמא בשמים בר"ה היו מוכירים דין הנגזר

בפסח חי נתי כר' יהודה דחמר הכל נידונים בר"ה וגזר דין בפסח של המבוחה: מאירע בה קרי . מקרה לשון חולי יקרה (נמדגר בי) אי נמי לשון קושי כמו אם חלכו עמי בקרי (ויקרא כו): מללינן האידנא אקצירי ואים ואים

בותני בארבעה פרקים העולם נידון כפסח על התבואה *בעצרת על פירות האילן "בר"ה כל באי עולם עוברין לפניו כבני כרון שנאכר נידונת להבא. בפסם שמתר וריעתה: מכנים היוצר ירור לבם המבין אל כל מעשיהם לבחג נירונין על המים: נכו די תבואה אילימא הא תבואה דקיימא כל הגי הרפתקי

ליה: גבו׳ אילימא הא חבואה דקיימא. השמם כמחובר ומוכנם לקצור: הרפתקי. מהרום: דעדו עלה. שעברו עליה: דמזדרעא. שעתיד לורוע במרחשון הכל: דחד דינא. תורה אות פעם חמת: קרי. כגון בכד מו שדפוו(ג): נידונית לשעבר. -קודם ישנורעה דהיינו פסח של משחקד: נגזר עליו: להבא. ביוה"כ שעבר עכשיו בקרוב. וכן לשון משנה במסרם

ROSH HASHANAH

בותני׳ בארבעה פרקים. נשנה העולם נידון כו׳: כבני מרון. מפרט נגמ' [ית]: שנאמר היוצר יחד לכם וגו". נגמ' [100] מפרט

ARBAAH ROSHEI SHANIM CHAPTER ONE

Mishnah בְּמָחַ עֵּל – At four junctures during the year the world is judged: בְּמֶחַת עֵל התְּבוּאָה – on Pesach for the grain, בַּעֶצְרָת עַל פֵּירוֹת הָאִילָן – on Shavuos for the fruit of the tree, בראש השנה כל בְּאִי עוֹלֶם עוֹבְרוֹן לְפָנֵיו בְּבְנֵי מְרוֹן – on Rosh Hashanah all who come to the world [i.e. all men] pass before Him like bnei maron, יו יצָר נַיָּד לְבָּם הַמְּבִין אַל־כָּל יַמְשַשְׁיהִם – as it is stated: Who fashions their hearts together, Who understands all their deeds, (צ) בְּבָּיוֹם – and on the Festival [of Succos] they are judged for the water.[3]

מילחא דהא רבה ורב חסדא חרוייהו

The Mishnah stated:

ים בְּנִי בְּבְנִי מָרוֹ – בְּראש הַשָּׁנָה בָּל בָּאַי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו בְּבְנֵי מָרוֹ – ON ROSH IASHANAH ALL THE WORLD'S INHABITANTS PASS BEFORE HIM LIKE BNEI MARON."

The Gemara inquires regarding the last phrase: בְּבְנֵי מֶרוֹ - What is the meaning of "like bnei maron"? The Gemara presents three answers:

; הָבָא הַּרְגִּימוּ בְּבְנֵי אִמְּרַנְּ – Here in Babylonia they translated it: ike lambs.[21] ריש לָקִיש אָמַר – Reish Lakish who was from Eretz Yisrael said: מָרוֹן בִּית מָרוֹן – Like the people raversing the elevated paths of the Maron area.[22] אמר) בי יהוּדָה אָמֵר שְמוּאַי – Rav Yehudah said in the name of Shmuel: בְּחָיָלוֹת שֻׁל בַּית דָוִד – Like the soldiers of the House of David.[28]

The Gemara comments:

אָמֵר רָבָּי יוֹחָנָן – Rabbah bar bar Chanah But they are all examined with one glance.[24]

The Gemara supports this last statement: אָמֵר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, — Rav Nachman bar Yitzchak said: אָף אַנן נמִי הָּנִינָא – We have also learned this in our Mishnah, which concludes by citing this verse:[25] From His dwelling place He oversees all inhabitants of the earth, הַיֹּצֵר וַחַר לְבָּם הַמֶּבִין... יים אַל־כַּל־מְעַשִּׂיהָם" – THE ONE WHO CREATES THEIR HEARTS TO-GETHER, WHO UNDERSTANDS ALL THEIR DEEDS. מאי קאָמַר – What does [this verse] mean? אִילֵימָא הָכִי קאָמֵר – If you say that this is what it means, דְּרַרְנְהוּ לְבוֹלֵי עָלְמָא וּמְיֵיחֵר לְבַּיִיהוּ שנהדרי – that [God] created everyone and united their hearts together, i.e. He made each person think alike, וָהָא קָא חָוינן שלאו הָבִי הוא – but we see that this is not so. People think very differently from each other! אָלָא לָאוּ הָבִּי קָאָמֵר - Rather, is this not what the verse means: הַיוֹצֵר רוֹאָה יַחַד לְבָּם וּמִבִין אָל כָּל בּעשִיהָם – The Creator sees their hearts together in one glance and understands all their deeds.[26]

לדיקים גמורים הוו מר מללי ואתי מיטרא ומר מללי ואתי מיסרא רבה חיה ארבעין שנין ורב חסדא חיה חשעין "שנין וא"ח מנא ליה דמשום מזלא הוה דלמא משום דרבה אתא מרבית עלי וי"ל דאפ"ה אי לאו מזלא הוה מגין עליו זכוח חורה וח"ח דהכא משמע דרבה לא היה לו זכות של גמילות חסדים והא אמריכן בפי חלק (סנהדרין דף נח:) אמר ליה אביי לרבה מר הא תורה הא גמילות חסדים וי"ל דמ"מ אביי עסק טפי מיניה": לול ניסן מפני הפסח · אבל על סיון מפני עלרת לא לריך דבעומר הדבר חלה כדאמרי' לעיל (דף ז:) דתני רב שמעיה עלרת פעמים המשה פעמים ששה פעמים שבעה: רעל אנול מפני ר"ה מודיעים מתי מתחיל אלול ועושין לייה ביום שלשים לאנול בגולה וגם למחרתו כדמשמע בפ"ק דבילה(דף הי) ובפ׳ בכל מערבין (עירובין דף לפיושם) שהיו עושין שני ימים טובים של ר"ה מספה דלמה עברוה לחנול מ"מ אם לא ידעו מתי מתחיל אנול לא

ילעו יום שלשים:

התפלל ולא נענה מפני מה זה גענה וזה לא נענה זה התפלל תפלה שלימה נענה וזה לא התפלל תפלה שלימה לא גענה ר' אלעזר אמר כאן קודם גזר דין כאן לאחר גזר דין רבי יצחק אמר *יפה צעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גור דין וגזר דין דצבור מי מיקרע והא כתוב אחד אומר אמר וכה נר כר חנה כו': כחיילות יימיי כבסי כורעה לבך וכתיב "כי אם תכבסי של בית דוד. וכני מרון כני מילומ בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני מאי לאו כאן קודם גור דין כאן לאחר גור דין לא אידי ואידי לאחר גור דין ולא קשיא כאן בגזר דין שיש עכו שבועה כאן בגזר דין שאין עמו שבועה כדרב שמואל בר אמי דאמר רב שמואל בר אמי ואמרי לה אמר רב שמואל בר נחמני אמר רב יונהן *מנין לנזר דין שישעכו שבועה שאינו נקרע שׁנאכר כלנו של זה כך לנו של זה: הכישים (ון לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה אמר *רבא בזכח ובמנחה אינו מתכפר אכל מתכפר בתורה אביי אמר בזבח ומנחה אינו 🖗 ש מהכפר אבל מתכפר בתורה ובגמילות חסדים רבה ואביי מרבית עלי קאתו רבה דעסק € בתורה *חיה ארפעין שנין אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין חנו רבגן משפחה אחת היתה בירושלים שהיו מתיה

2)00

מתין בני י"ח שנה באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אכור להם שמא ועל אב מפני התענית. והולמן שי ממשפרת עלי אתם דכתיב ביה "וכל מרבית ביתך ימותו אנשים לכו ועסקו בתורה וחיו הלכו ועסקו בתורה וחיו והיו קורין אותה משפחת רבן יוחנן על שמו אמר רב שמואל בר איניא משמיה דרב מניין לגזר* על אקול הפנין היה שול של שבור שאינו נרחם אינו נרחם והכתיב "נכחם עונך לפני אלא המחיל אלול ועושין כ"ה ניום שלשים יומיים דין של צבור שאינו נרחם אינו נרחם והכתיב "נכחם עונך לפני אלא לאלול בגולה דרוב שנים אין אלול דנו־הע"ג שנרחם נקרע שנאמר "כה". אלהינו בכל קראנו אליו והכתיב מעובר ואני"פ שפפק הוא בידה שמא ה אעיב שבו חם נקוע שנאבו ברו. אלו זנו בכל קו אנו אליו חובו זב יעברוהו ב"ד אי אפשר להן לדעת שפניס ררשו ה' בהמצאו *התם ביחיד הכא בצבור *) ביחיד אינת אפר רבה ועל כרסן הולנין אחר רוב שנים של בר אבוה "אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ "ויהי כעשרת הימים ואם לא ידעו מתי התחיל אנול לא כי ויגף ה' את גבל [י' יפים] פאי עבידתייהו אפר רב יהודה אפר רב כנגד עשר לגימות שנתן נבל לעברי דוד (*אמר) רב נחמן אמר רבה בר אבוה אלו י' ימים שבין ר"ה ליוה"כ: בר"ה כל באי העולם עוברין לפניו בכבני מרון : מאי כבני מרון הכא חרגימו כבני אמרגא ריש לקיש אמר בכמעלות בית *מרון (*אמר) רב יהודה אמר שמואל כחיולות של בית דור אמר רבב"ח א"ר יותנן וכולן נסקרין בסקירה אחת אמר ר"ג בר יצחק אף אגן כדי שנה יהה לנס נוקפן מוה בה למי חגינא "היוצר יחר לבם המבין אל כל מעשיהם מאי קאמר אילימא ה"ק וסוכות: פסח קטן. פסח שני לטמח לי דברנהו לכולי עלמא ומייחר לבייהו כהרדי והא קא חזינן דלאו הכי הוא אלא לאו הכי קאמר היוצר רואה יחר לבם ומבין אל כל מעשיהם:

בתני *יעל ששה חרשים השלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח על

בר״ה כל באי עולם כו׳ כבני אמרנא. ככבשים שמונין אותן לעשכן דיולאין זה מחר זה בפחח קטן שחין יכולין לאח כאחד: כמעלות בית מרון. הדרך קצר ואין שנים יכולין לילך זה בלד זה שהעמק עמוק משני לידי סדרך: ה"ג ורב יהודה אמר שמואל כחיילות של בית דוד והדר גרסינן של מלך. מרון לשון מרום ואדטם. וכך היו מונין אותם יוצאים זה אחר זה בצאחם למלחמה: וכולן נסקרין וכרי. ואע"פ שעוברין זה אחר זה: אף אנן נמי חנינא. לכולן נסקרים בסקירה אחת מדנסיב חנא דידן מלמודא למלחיה מהאי קרא היוצר יחד לכם: ולבייהו מייחד כי הדדי. קאמר היוצר רואה יחד לכם. ואקרא דלעיל מיניה קא מהדר השגים אל כל יושבי הארץ היולר אומם השנים יחד את לבם: כותבי" על ששה חדשים שלוחים יוצאים. שקדשו ב"ד החדש ע"פ עדים כשראו אח החדש ומודיעים השלוחין לגולה יום שקדשוהו אם ביום שלשים וחדש שעבר חסר או ביום ל"א וחדש שעבר מלח: מפני הפסח. והולכין השלוחין עד הפסח חוץ מן השנחות: כל שמונת הימים חוץ מן השבת: על אלול מפני ר"ה. מודיעים מתי ידעו יום שלשים שלו: ועל תשרי מפני תקנת המועדות. לחסר שקדשוהו ב"ד למשרי השלוחין יולאין ליום המחרח והולכין עד מקום שיכולין להגיע עד החג ומודיעים אם עיברו ב"ד את אלול ואם לאו

ושהיה בדרך רמוקה בראשון: גמי

דאמר